

других антропокосмических понятий и определений в современном философско-педагогическом дискурсе. Предложена авторская трактовка подходов к экспликации основных терминов и понятий антропокосмических философии образования и педагогики и раскрытие их философско-образовательной, педагогической и духовной сущности.

Раскрыты содержательные составляющие новой антропокосмической концепции и понятия земной антропокосмической информационно-высоко-технологично-технической и космически-экзопланетной цивилизации в рамках профессионального, феноменально-мировоззренческого, синергетического подходов, а также их синтеза. На основе компаративного анализа представлены основные характеристики ново вводимых терминов и понятий антропокосмических философии образования и педагогики.

Ключевые слова: антропокосмическая духовность, антропокосмическое образование, антропокосмическое воспитание, информационно-высоко-технологичный научно-технический прогресс, космически-экзопланетная цивилизация.

* * *

УДК 37.012.1

Гриньків А. П.,
кандидат філософських наук, викладач кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціально-культурної діяльності, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), grinkiv@ukr.net

ОСВІТНІ ДИСКУРСИ ПРАКТИКИ РЕФЛЕКСИВНОГО МИСЛЕННЯ

Досліджується проблема використання рефлексивного мислення в освітній практиці. Наведено основні аргументи доцільності акцентування уваги на розвитку рефлексивного мислення та особливості його інтерналізації в процесі проектування освітньої практики. З'ясовано, що рефлексивна практика тягнє до процесуальності, а також сприяє кращому розумінню суб'єктом освітньої мети, що дає мотиваційний ефект. Освітній процес повинен спрямовуватись не на поглинання інформації, а на розуміння внутрішніх взаємозв'язків досліджуваних об'єктів, розуміння сутності соціальних феноменів та їх ролі в соціальному процесі.

Ключові слова: рефлексивне мислення, когнітивний, освіта, мислення, рефлексія.

До числа актуальних проблем сучасної освіти вкрай важливо включати питання вивчення особливостей формування світогляду учнів загальноосвітніх закладів. Світоглядні позиції формуються безпосередніми умовами життя людей, опираються на життєві пізнання людей, що відображають або відображають частково сутнісні ознаки речей, феноменів. Хоча, сім'я є одним із соціальних інститутів, що беруть участь у формуванні світоглядних орієнтирів, ключову роль у формуванні наукового світогляду повинні відігравати освітні інституції, зокрема школа.

Система освіти, готуючи майбутніх громадян, учасників соціальних відносин, повинна акцентувати увагу не тільки на змістовних характеристиках знання, що засвоюється учнями, але й на процесуальних аспектах даного процесу. Мислення є особливим феноменом в освітньому процесі. Педагогічна задача полягає в тому щоб перетворити мислячу дитину в якісно мислячу. Необхідно мобілізувати когнітивний потенціал дітей з метою їх підготовки до ефективного мислення в майбутньому.

Одним із актуальних питань сучасної системи освіти, в період інтенсивних якісних її трансформацій, є розробка образу майбутньої парадигми української освіти. З особливою увагою варто конкретизувати прогностичну модель результату педагогічної діяльності. Така конкретизація вимагає спільних зусиль, системної взаємодії фахівців різних наукових галузей, розробки теоретичних та прикладних аспектів освітнього процесу. Особливим аспектом, даного процесу, є шляхи та способи

отримання нового знання, що визначається когнітивними здібностями, способами мислення.

Формування діяльнісної свідомості, здатної рефлексивно мислити, повинно визначати сутнісні риси сучасного процесу освіти. Осмислити значення, означає запустити програму дій і відповідальність за них взяти на себе. Саме тому, метою даної статті і є аргументація доцільності акцентування уваги на розвитку рефлексивного мислення в процесі проектування освітньої практики.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується значним зростанням ролі інформаційної складової в сферах споживання та виробництва. Як зазначає відомий український вчений В. Андрущенко, інформаційне суспільство змінює не тільки виробництво, а також й спосіб життя людей. Інформація стає стратегічним ресурсом цивілізаційного зростання, що впливає на сутність та форми комунікативних взаємодій, змінює характер процесів освіти та виховання [1, с. 13].

Формування рефлексивного мислення в період розвитку інформаційного суспільства набуває особливої актуальності. Під рефлексивним мисленням в навчальній діяльності як правило розуміють сукупність якостей і умов, що обумовлюють високий рівень дослідницької культури студента і викладача, а також «мислення оціночне», що для деякого знання є не кінцевою, а відправною точкою, аргументоване і логічне мислення, яке базується на особистому досвіді і перевірених фактах [4].

Слід зазначити, що стратегічною метою освіти, перш за все, було виховання розумних, соціально і морально відповідальних громадян. Результат педагогічного впливу можна отримати неоднозначний, в залежності від домінуючої в суспільстві парадигми освіти, педагогічних технологій, а також від філософських уявлень про людину, мислення, мову, пізнання, раціональність тощо.

Домінуючою в інноваційних проектах, запропонованих для виходу з кризи освіти, є ідея «рефлексивної освіти». Вона протиставляється старій, інформаційній моделі освіти. В «Рефлексивній освіті» акцент зміщується з засвоєння учнями знання на вивільнення творчого потенціалу мислення, прищеплення навичок самостійного, критичного і обґрунтованого міркування [9, с. 39–40].

В межах соціальної ситуації розвитку дитини, в її предметній діяльності і спілкуванні з дорослими рефлексивність формується спочатку як властивість мислення, на підставі якої в подальшому перетворюється вся психічна сфера, в тому числі починає свій інтенсивний розвиток особистісна рефлексія. Рефлексивне мислення відкриває людині складні форми теоретичної діяльності, засобами чого перед нею по новому розкривається багатство людської культури.

Рефлексувати в інтелектуально-когнітивній сфері людської діяльності – це означає уміти здійснювати змістовний аналіз і змістовне узагальнення в побудові ідеальних предметних уявлень, що відображають закон руху, зміни досліджуваного об'єкту як цілісності.

Рефлексувати в емоційно-вольовій сфері це означає нести відповідальність за вибір своєї дії–вчинку, сполучаючи її з наявними нормами–зразками в духовній практиці людства.

В ході свого функціонального розвитку спосіб рефлексивної дії стає універсальним і конструктивним механізмом формування основних форм відношення особи до дійсності.

Будуючи внутрішні зв'язки між різними формами людських стосунків, погоджуючи і сполучаючи їх один з одним, рефлексивне мислення створює внутрішню гармонію між ними, тобто створює єдність і цілісність особи.

Розглянемо сутнісні ознаки рефлексивного мислення та рефлексії. Власне, рефлексія є процесом мислення, яке спрямоване на мислення, тобто на себе. Можливо, сутність рефлексії – не в тому, що вона є процесом мислення, а в зверненні на себе і в тому, що рефлексія в деяких підходах може розглядатися як вторинний феномен, який виникає з практики. Отже, одним із варіантів виникнення рефлексії може бути поява нездоланих проблем у функціональному вимірі практики, в результаті яких не виконується практична норма. В такому випадку, рефлексія – це вихід практики за межі себе самої, і в цьому сенсі вона може розглядатися як інобуття практики, а саме як процедура, що здійснює зняття практичної проблеми. Відповідно, рефлексія може вести до розвитку і якісного оновлення практики.

У працях Й. Фіхте представлені розгорнуті міркування про природу «рефлексуючого над собою Я». Фіхте одного разу «попросив своїх студентів помислити стіну, далі помислити того, хто мислить стіну, помислити того, хто мислить про те, хто мислить стіну і т.д. Іншими словами, як би ми не намагалися зробити Я об'єктом свідомості, завжди залишається Я, або Его, яке трансцендує об'єктивації, будучи умовою єдності свідомості [10].

У філософській системі Г. Гегеля рефлексія займає важливе місце як форма прояву духу, спрямованість його на самого себе. Рефлексія виступає у нього як механізм подолання безпосередності, обмеженості, що веде до розвитку духу, причому Гегель визнає за рефлексією важливу роль в тому, що сьогодні ми називаємо саморегуляцією: «У рефлексії починається перехід від нижчої здатності бажання до вищої» [2, с. 23].

Поняття рефлексії вказувало на особливість людської природи, яка розкривається в можливості піднятися над собою і своїми внутрішніми станами, побачити їх зовні з точки зору абстрактного або зовнішнього спостерігача.

Важливо відзначити Дж. Дьюї, який дає влучне визначення рефлексії, в контексті нашого розуміння рефлексивного мислення. Рефлексія означає паузу в судженні на час подальшого дослідження, щоб підтвердити або спростувати первинні ідеї, підтримати стан сумніву і вести систематичне дослідження. В процесі рефлексивного мислення усвідомлюються і оцінюються нові факти, вони підтверджують або спростовують досліджувану ідею. Дж. Дьюї вказує на звернення індивіда до свого внутрішнього світу, до свого досвіду мислення, діяльності, переживань, до всього того, що він бачив, чув, читав, робив, думав, відчував, і до того, як, чому і навіщо він так бачить, робить, думає, відчуває [3, с. 14–15].

Результатом рефлексії в структурі інтелектуальної діяльності є реконструкція суб'єктивної схеми інтелектуальних дій і її перетворення, консолідація, коригування та оптимізація процесу мислення з метою вирішення пізнавальної або творчої задачі. Це накладає певні вимоги на професійну і загальнокультурну підготовку викладача. Найбільш виражений результат дає об'єктивація свого внутрішнього світу викладачем через інтерпретацію внутрішнього світу учнів. Викладач повинен показати на заняттях рефлексію своєї діяльності.

У свідомості педагога повинні рефлексивно відображатися не тільки особистісні особливості учня, а й дії, які педагог робить по відношенню до нього.

Рефлексивна концепція Дж. Дьюї носить комплексний, багатоаспектний характер, що виявляється в найширшому спектрі як педагогічних, так і психологічних напрямків, і тим самим актуальна в сучасності.

Рефлексія забезпечує осмислення минулого і передбачення майбутнього. Вона допомагає долати труднощі і в педагогічній діяльності, і в діяльності студента. Але не завжди рефлексія може бути позитивним фактором, оскільки постійний погляд на себе з боку і нескінченні сумніви і коливання можуть руйнувати власну діяльність.

Сам процес рефлексії складний, так як питання, що задаються самим собі, не завжди мають відповідь. І тим не менше рефлексія – це здатність людини усвідомлювати власну діяльність, бачити в ній успіхи, помилки, виправляти їх і виробляти культурні цінності, визначати своє місце в світі, знати свої можливості. Вищезгадане породжує вільну особистість, що володіє гідністю змінювати своє ставлення до минулого [8].

У розгляді практики рефлексивного мислення, важливим є звернення до метапізнавальних, або метакогнітивних процесів (Б. Такман). Це процеси свідомого внутрішнього контролю за розумовою діяльністю. Метакогнітивні процеси охоплюють процеси, які допомагають людям навчатися, і процеси, що допомагають їм дізнатися, навчаються вони чи ні. Якщо навчання не відбувається, то, на думку Б. Такмана, метакогнітивні процеси активізують інші процеси [6, с. 178]. Важлива роль метакогніції полягає в тому, що вони дозволяють учням усвідомити прогалини у фактичному, концептуальному і процедурному знанні, а також докласти зусиль для отримання і побудови нового знання. В іншому випадку малоімовірно, що вони будуть робити будь-які зусилля, щоб здобувати нові знання.

У ряді статей американський дослідник Дж. Флейвел виділяє в структурі метапізнання два основних плани – план контролю інтелектуального поведінки і план його моніторингу. У структурі інтелектуальної рефлексії Дж. Флейвел виділяв плани контролю, регулювання та моніторингу мислення: у будь-яких когнітивних взаємодіях між людьми або між людиною і середовищем бере участь велика кількість процесів переробки інформації. Метапізнання в такому контексті означає процеси активного моніторингу, регулювання та узгодження когнітивних операцій та інформаційних блоків, підлеглі певним цілям [11]. У теорії Дж. Флейвел рефлексія функціонально пов'язана не тільки з інтелектуальною діяльністю, а й з поведінкою в цілому, в тому числі з його афективною складовою, тому що метакогнітивні процеси переробки інформації проявляються в тому, що ми знаємо, робимо в даний час і переживаємо.

Дж. Флейвел описує три стадії формування метакогніції в дитячому віці, на першій з яких дитина вчиться ідентифікувати ситуації перенесення досвіду, немов відкриваючи те, що вже наявна в неї інформація може бути корисною і в майбутньому, а способи вирішення завдань переносяться з одного об'єкта на інший; на другій стадії дитина вчиться цілеспрямовано актуалізувати в пам'яті необхідну інформацію для вирішення поточних завдань і вибірково її використовувати; на третій – дитина

починає систематизувати інформацію «про запас», оцінюючи її значимість для вирішення не тільки поточних, але і прогнозованих завдань [5].

Крім того Флейвел виявляє властивості ситуації, при яких запускаються процеси метакогнітивної регуляції пізнавальної діяльності. Це умови: 1) новизни, тобто відсутності готових способів вирішення завдання; 2) неузгодженості в діяльності суб'єкта, коли здійснюються операції не призводять до прогнозованого результату; 3) наявності достатнього часового ресурсу (коли кількість часу, відведений на рішення задачі, дозволяє ретроспективно акцентувати увагу на самому процесі її рішення).

Слід зазначити, що умови згадані Дж. Флейвелом співзвучні із ідеєю рефлексивної моделі практики освіти, запропонованою М. Ліпманом. Зокрема, рефлексія щодо практики може включати в себе прояснення загальноприйнятих припущень і критеріїв, вона може не просто ставити все це під сумнів, але і прояснювати. Відповідно, М. Ліпман стверджує, що вчені, які працюють в галузі освіти, змушені мислити критично в наступних випадках: коли вивчається або перевіряється робота колеги; коли ви входите в комітет, який розглядає пропозицію–колеги; коли надійшла скарга і у відповідь потрібно вжити заходи; коли учнів не влаштовують критерії, за якими оцінюються проходження навчальних курсів, або вивчаються матеріали, або використовуються педагогічні методи; коли подається заявка на грант або дається на неї рецензія; коли судження виносяться з приводу конфліктів в школі або в студентських гуртожитках – студентів проти адміністрації, адміністрації проти факультету, факультету проти студентів; коли ви зіставляєте вашу фактичну професійну поведінку з належною; або вашу школу або професію з тим, чим їм слід бути; коли ви виявляєте упередження або забобон в собі або інших; коли ви шукайте альтернативи для усталеної, але незадовільної практики; коли ви знаходите проблематичним те, що інші вважають неproblemатично; коли ви оцінюєте теорію за допомогою практики, а практику за допомогою теорії; коли ви усвідомлюєте висновки, що впливають із вашої професійної роботи для інших.

М. Ліпман пропонує переорієнтувати навчальний процес зі стандартної освітньої парадигми, зміст якої полягає у трансляції знання на рефлексивну парадигму практики освіти. Вводиться поняття співтовариство дослідників. Саме на дослідженні, як основному процесі рефлексивного мислення робиться акцент. Учні організуються в співтовариство дослідників, які разом з педагогічним співробітником міркують про світ, усвідомлюючи знання про нього як неоднозначне, невизначене і загадкове. Така форма організації матеріалу захоплює увагу і породжує цікавість до інформації яка презентується.

Відповідно освітній процес спрямовується не на поглинання інформації, а на розуміння внутрішніх взаємозв'язків досліджуваних об'єктів, розуміння сутності соціальних феноменів та їх ролі в соціальному процесі. Така постановка навчального процесу мотивує учасників до дослідження, винайдення нових взаємозв'язків та причинності, пошук аргументів, тощо. Учасники навчального процесу повинні взаємодіяти подібно науково–дослідній групі, групі вчених, саме так ми можемо навчити майбутнє покоління самостійному

мисленню. Відповідно принцип процесуальності іманентно притаманний рефлексивній моделі. Проста ж трансляція знання, фіксація уваги на готових зразках здобутого знання не запускає механізму дослідницького інтересу, відповідно перетворюється в «знання про...».

Передумовою розвитку рефлексивного мислення є критичне осмислення практики, яке включає як критику так і корекцію, яка на ній ґрунтується.

Рефлексія щодо практики, це основа для створення більш досконалої практики, що стимулює подальшу рефлексію і подальшу корекцію практики [12, с. 25].

Критичне мислення – це процес самостійного і відповідального прийняття рішень на підставі критеріїв і контексту з використанням самокорекції. Таке мислення необхідно, щоб підготувати учнів до самостійного, плідної праці та життя в демократичному суспільстві. В іншому випадку вихованці не зможуть стати дієвими суб'єктами.

Слід зазначити, що М. Ліпман каже про комплексне мислення, яке включає критичне і творче мислення, а також розглядає прості форми мислення (процедурне і предметне), поєднання яких утворює комплексне мислення.

Метою освіти має бути підготовка розумних, розсудливих індивідів. Проте, існує критика такої мети, оскільки в ній надається пріоритет методу за рахунок змісту. Стверджують, що вона перебільшує значимість того як слід навчатися і недооцінює значимість того, що слід знати, вданому процесі. М. Ліпман стверджує, що подібні думки є хибними, оскільки ми можемо бути «знаючими», не будучи розумними, розсудливими або творчо мислячими; ми можемо бути «позитивними і педантичними невігласами». Ми нерідко зустрічаємо людей освічених, але мислячих погано і таких що не вміють формувати судження. Проте, важко собі уявити розумно мислячу людину, яка не володіє певною кількістю змістовного знання, яке необхідно знати розумній особистості [12, с. 92].

Підсумовуючи, слід зазначити, що навчання має носити рефлексивний характер. Коли студент навчиться рефлексувати поведінку, він зможе керувати собою. Результатом рефлексивної діяльності є розвиток учня, зміна позиції, яку він обіймав у навчальній діяльності, активізація його як суб'єкта діяльності.

Навики рефлексивного мислення, допоможуть підвищити мотивацію до навчання, завдяки якій у з'явиться прагнення до самостійного підвищення рівня компетентності. Рефлексія може допомогти усвідомити рівень початкових знань та порівнювати із набутими в процесі дослідницького досвіду. Рефлексія в рамках навчання – це діяльність по усвідомленню суб'єктом навчання своєї освітньої діяльності. Метою використання рефлексії в освітній діяльності є допомога суб'єкту у виявленні основних компонентів навчально–професійної діяльності – визначення її сенсу, способів вирішення виникаючих проблем, шляхів їх вирішення, усвідомлення якості отриманих результатів, формування адекватної самооцінки, розвиток індивідуальності.

Список використаних джерел

- Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів / В. Андрущенко // Філософія освіти. – Київ: Майстер–клас, 2005. – №1. – С.5–17.
- Гегель Г.–В.–Ф. Философская пропедевтика // Гегель Г.–В.–Ф. Работы разных лет: в 2 т. – М.: Мысль, 1971. – Т.2. – С.5–210.

3. Дьюн Д. Образование и школа: «Мое педагогическое кредо» (отрывок). 1897 г. / Д. Дьюн; пер. Э. Н. Гусинский, Ю. И. Турчанинова // Завуч. – 2003. – №8. – С.47–57.

4. Загашев И. Критическое мышление: технология развития / И. Загашев, С. Зайр-Бек. – СПб.: Издательство «Альянс «Дельта», 2003. – 284 с.

5. Карпов А. В. Психология метакогнитивного процесів особистості / А. В. Карпов, І. М. Скитяева. – М.: Вид-во «Інститут психології РАН», 2005.

6. Такман Б. В. Педагогическая психология: от теории к практике. – М.: Прогресс, 2002. – 572 с.

7. Терно С. А. Концепция критического мышления в зарубежной педагогике // Современные научные исследования и инновации. – 2013. – №8.

8. Томина Е. Ф. Реализация рефлексивной концепции Дж. Дьюн в современной высшей школе / Е. Ф. Томина // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Гуманитарные науки. – 2011. – №2 (18). – С.117–123.

9. Философия для детей / РАН. Ин-т философии; Отв. ред., сост. Н. С. Юлина. – М., 1996. – 241 с.

10. Фихте И. Г. Сочинения: в 2 т. Т.1. Основа общего наукоучения. – СПб.: Мифрил, 1993.

11. Flavell J. H. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive–developmental inquiry // American Psychologist. – 1979. – V.34. – N.10. – P.96–101.

12. Lipman M. Thinking in education. – Cambridge: Cambridge university press, 1991. – 188 p.

References

1. Andrushhenko V. Filosofija osvity XXI stolittja: poshuk pryoritetiv / V. Andrushhenko // Filosofija osvity. – Kyi'v: Majster-klas, 2005. – №1. – S.5–17.

2. Gegel' G.–V.–F. Filosofskaja propedevtika // Gegel' G.–V.–F. Raboty raznyh let: v 2 t. – M.: Mysl', 1971. – T.2. – S.5–210.

3. D'jui D. Образование и школа: «Мое педагогическое кредо» (отрывок). 1897 г. / D. D'jui; per. Je. N. Gusinskij, Ju. I. Turchaninova // Zavuch. – 2003. – №8. – S.47–57.

4. Zagashev I. Kritischeskoe myshlenie: tehnologija razvitiya / I. Zagashev, S. Zair-Bek. – Spb.: Izdatel'stvo «Al'jans «Del'ta», 2003. – 284 s.

5. Karpov A. V. Psihologija metakognitivnogo procesiv osobystosti / A. V. Karpov, I. M. Skitjaeva. – M.: Vyd-vo «Instytut psihologii' RAN», 2005.

6. Takman B. V. Pedagogicheskaja psihologija: ot teorii k praktike. – M.: Progress, 2002. – 572 s.

7. Terno S. A. Konceptija kritischeskogo myshlenija v zarubezhnoj pedagogike // Sovremennye nauchnye issledovanija i innovacii. – 2013. – №8.

8. Tomina E. F. Realizacija refleksivnoj koncepcii Dzh. D'jui v sovremennoj vysshej shkole / E. F. Tomina // Izvestija vysshih uchebnyh zavedenij. Povolzhskij region. Gumanitarnye nauki. – 2011. – №2 (18). – S.117–123.

9. Filosofija dlja detej / RAN. In-t filosofii; Отв. ред., sost. N. S. Julina. – M., 1996. – 241 s.

10. Fichte I. G. Sochinenija: v 2 t. Т.1. Osnova obshhego naukouchenija. – Spb.: Mifril, 1993.

11. Flavell J. H. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive–developmental inquiry // American Psychologist. – 1979. – V.34. – N.10. – P.96–101.

12. Lipman M. Thinking in education. – Cambridge: Cambridge university press, 1991. – 188 p.

Grinkiv A. P., PhD, lecturer of management and innovative technologies of social and cultural activities, the National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), grinkiv@ukr.net

Educational discourses of practice reflective thinking

The article illustrates the problem of the use of reflective thinking in educational practice. The basic argument of expediency focusing on the development of reflective thinking and especially its internalization in the design of educational practice. It was found that reflective practice tends to processuality and promotes a better understanding of the subject of educational goals, giving motivational effect. The educational process should not be directed to the absorption of information and understanding on the internal relationships of the objects, understanding the nature of social phenomena and their role in the social process.

Keywords: reflective thinking, cognitive, education, thought, reflection.

Grinkiv A. P., кандидат философских наук, преподаватель кафедры менеджмента и инновационных технологий социально-культурной деятельности, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), grinkiv@ukr.net

Образовательные дискурсы практики рефлексивного мышления

Исследуется проблема использования рефлексивного мышления в образовательной практике. Приведены основные аргументы целесообразности акцентирования внимания на развитии рефлексивного мышления и особенности его интернализации в процессе проектирования образовательной практики. Выяснено, что рефлексивная практика тяготеет к процессуальности, а также способствует лучшему пониманию субъектом образовательной цели, дает мотивационный эффект. Образовательный процесс должен направляться не в поглощение информации, а на понимание внутренних взаимосвязей исследуемых объектов, понимание сущности социальных феноменов и их роли в социальном процессе.

Ключевые слова: рефлексивное мышление, когнитивный, образование, мышление, рефлексия.

УДК 1:37

Чубарева О. О.,
викладач, Національний педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ),
gileya.org.ua@gmail.com

ОСВІТА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ЕСТЕТИЧНОГО В АКсіОЛОГІЧНОМУ ПОЛІ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ

Формування збалансованої аксіологічної палітри сучасної молоді та студентів є невідкладним питанням гуманітарної політики держави, зокрема, системи освіти. Особливо важливим є естетично-аксіологічний вимір освітньої підготовки студентської молоді з огляду на те, що в трансформаційному українському суспільстві сформований особливий запит на спеціалістів, які володітимуть не лише високим професійно-компетентнісним рівнем, але й розвиненими громадянськими, соціально-політичними, активницькими-участницькими ціннісними орієнтирами та творчо-естетичним налаштуванням. У цьому контексті актуальним стає завдання естетизації освітнього простору освіти, яка полягає у тім, що цінності краси і творчості через випускників вітчизняних вузів, через їх творче ставлення до професії та відповідальне відношення до громадянських обов'язків транслюватимуться в українське суспільство в цілому, демократизуючи та гуманізуючи його. Всебічна естетизація соціокультурного простору української вищої освіти має стати відродженням естетичного в освіті «руками студентів». Це означає, що лише за активної участі студентської спільноти можуть бути впроваджені в освіті аксіологічні орієнтири та ідеали, важливі для повноцінного розвитку самої цієї молоді.

Ключові слова: людина, культура, освіта, естетика, краса, гуманізація освітнього простору, творчість.

Загальна гуманізація та демократизація суспільних відносин потребує відродження естетичного у ціннісній палітрі людини. «У людини все має бути красивим», «краса врятує світ»... Ці слова визнаних майстрів слова як ніщо інше пояснюють важливість завдання естетизації життєвого процесу, виховання в людині відчуття прекрасного, а разом з ним – доброго, справедливого, вічного. Особливу актуальність означене завдання має, насамперед, для студентів – майбутніх керівників, управлінців, організаторів та вихователів виробничих колективів. Основним чинником цього процесу є освіта. Естетизацію навчального процесу ми розглядаємо як одну з тенденцій її модернізації у відповідності з потребами практики. Зупинимось на цьому більш детально.

Як і в усьому світі, в Україні сьогодні ставиться мета розвитку освітньої сфери в напрямку її всебічної гуманізації та аксіологізації. Це є не просто стимулом розвитку нових освітніх, педагогічних чи виховних форм, але й нагальною необхідністю формування сучасної людини, що потрапляє в конкретну соціокультурну ситуацію сьогодення. Тільки особистість с високорозвиненому аксіологічним